UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Quæ res pignori obligari possunt vel non & qualiter pignus contrahitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

aliter nõ bene intelligeres istam materiam, Et quid si obligaui rẽ alienam, ꝛ tradidi, an possit ille, cui fuit illa res tradita, prescribere iuri hypothece. Bal. quod nõ, in l. si quando. C. ad Velleia.

LEX III.

1 Qrator. †Administrator alicuius, rem domini pignorans, non constituit ius in re, nisi appareat pecuniam esse versam in utilitatem domini. hoc primo. Item filius non potest obligare rem patris, eo viuente. h. d. cum l. seq. Super l. secunda querit gl. quid in emancipato. gl. dicit idem ꝛ bene. Ratio dubitationis erat, quia filius viuente patre est dominus, ꝛ post mortem patris continuatur dominium, nec deest sibi viuente patre, nisi sola administratio, vt l. in suis. ff. de liber. ꝛ posth. ideo videbatur quod posset etiam viuente patre rem patris pignorare, ꝛ hoc tamen remouetur hac lege.

LEX V.

3 ¶ An res aliena possit obligari efficaciter.
4 Et quid si dominus rei succedat eidem debitori.

Qm res. Ista est optima lex, ꝛ tractat optimam materiã, ꝛ breuiter dicit. † Si res, que nõ fuit in bonis debitoris tempore obligationis, incipiat postea esse in bonis debitoris, cõfirmatur
a pignus, vtiliter h. d. Ho. quod si debitori rem alienam obliganti superueniat ius in re, quod prodest creditori quantum ad utilitatem hypothecariam, vt hic, † Ex quo habetis inferre aliud, q̃ ad hoc vt directa hypothecaria competat, requiritur rem fuisse in bonis debitoris, tempore obligationis, vt l. ꝛ que nondum. §. quod dicitur. ff. de pign. Oppon. quod † res aliena possit obliga
b ri efficaciter, vnde opp. de l. iij. §. cum ex causa. ff. qui po. in pig. ha. Sol. In l. contraria debitor obligãs habebat ius ad rem, ideo poterat eam obligare, ꝛ ita intelligit Zuñ. Item opp. j. si pig. pignoda. fit l. j. ꝛ quasi per totum. Item op. de l. grege. §. ij. ff. de pig. So. Ibi in l. contraria debitor obligans, habebat ius in re, ꝛ ideo poterit obligare. Sed contra predictã sol. instatur, ꝛ videtur, quod indistincte etiam vbi debitor non habet ius ad rẽ, neque in re, tamen posit obligare rem alienam. Vnde opp. de l. si fundus. §. aliena. ff. de pig. Sol. ibi res aliena, fuit obligata per debitorẽ hoc modo, cuꝫ sua esset, quo casu valet obligatio re postea sua effecta. Sꝫ contra istam sol. instatur, ꝛ videtur quod etiam vbi debitor obligat rem alienam, etiã sine predicto modo, tñ valet obligatio. vnde opp. de l. j. in pan. ff. de pig. Sol. Vicatis duo verba. Quandoqꝫ debitor obligat rem alienam, in qua habet ius, ꝛ tunc eam potest efficaciter obligare, vt j. si pignus pig. da. fit. per totum. ꝛ in l. grege. §. ij. de pign. Quandoque debitor obligat rem ad quam petẽdam sibi competit actio, ꝛ isto casu valet etiam talis obligatio, vt l. iij. §. j. qui potio. in pig. ha. Quandoque debitor obligat rem in qua non habet ius nec actionem ad eam petendam, ꝛ tunc aut obligat eam hac conditione, cum sua fuerit, ꝛ obligatio valet, vt l. si fundus. §. aliena. ff. de pig. Aut obligat eã simpliciter, tunc aut creditor scit eam esse alienam, ꝛ tunc creditori non dat actio ad eam rem, sed conceditur ei retentio, vt l. j. in prin. ff. de pig. ꝛ dic vt ibi not. Aut creditor ignorabat rem esse alienam, ꝛ tunc dicas secundum Do. Jac. But. q̃ aut est effectus dominus ipse debitor, qui rem alienam pignorauit, ꝛ tunc confirmatur pignus vtiliter ipsi creditori, ꝛ datur ei vtilis hypothecaria, vt hic, nã inuenitur debitor, ꝛ dominus rei obligate qui de pignore cõuenit, esse
4 eadem persona. Si vero ipse debitor non efficiatur dominus, sꝫ dominus rei succedat eidẽ debitori, tunc habet locum. l. rem alienam. in secũdo casu. ff. de pig. act. ꝛ dic vt ibi no. Modo p̃ ista verba habetis intellectuꝫ huius legis, ꝛ l. rem alienam. que est satis
5 difficilis. Ire opp. † dicitur hic quod si debitori superueniat ius in re quod datur vtilis hypothecaria creditori. Op. ꝛ videtur q̃ istud non procedat, quia creditor hꝫ necesse probare rem fuisse in bonis debitoris tempore obligationis, vt l. ꝛ que nondum. §. q̃ dicitur. ff. de pig. In casu nostro hoc non poterit probare, q̃ tempore obligationis res erat aliena, vt dicitur. ꝛ. quare male. Quid dicemus. Dicit gl. quod debitor possidebat rem istam tẽpore obligationis bona fide. quod sufficit, vt l. bonorũ. §. in bonis. ff. de ver. sign. ꝛ creditor probat, hoc satis est, ꝛ ita concludit gl. hic circa medium gl. magne. quam nota ꝛ signa bene. Pro declaratiõe huius quero, ꝛ reuoco in dubtũ, quid habet necesse probare creditor in hypothecaria actione. Bl. hic concludit, q̃ sufficiat creditori, si probet ipsum debitorẽ possedisse rem tẽpore obligationis bona fide, ꝛ cũ iusto titulo. Item gl. habetis in l. rem alienam. ff. de pignora. actio. Aliam gl. habetis, que videtur dicere quod creditor debeat probare debitorẽ fuisse dominum rei obligate, tempore obligationis. Istã habetis in §. item Seruiana. Inst. de act. Simile no. gl. ã. de Salui. interdi. l. j. Similiter no. in §. interdictũ. Insti. de interdic. Idem videtur notasse gl. in §. illud. in auth. de trien. ꝛ semis. col. iij. Quid dicemus. Dy. in prealleg. §. item seruiana reprobat istas vltimas gl. que dicunt debere probari dominium, ꝛ reprobat eas per l. bonorum. §. in bonis. ff. de ver. sign. do. Ly. approbat predictas gl. ꝛ intelligit eas in casu quando creditor agit hypothecaria directa, ꝛ dicit non esse bonum cõsilium, q̃ agatur directa q̃ habebit necesse dominium probare. Probat istum intellectum per l. qui filios. j. tit. proxi. circa fi. ibi, de bonis suis, ꝛc. quod verbum, suis denotat dominium, vt l. solum. §. meũ. ff. de rei vend. Preterea, res dicitur esse in bonis nostris. pro qua actionem habemus, vt l. rem in bonis. de acq. re domi. sed si debitor non fuisset dominus, per consequens actionem non habuisset Et ex hoc concludit ipse quod hypothecaria directo creditor dꝫ probare dominium debitoris. Certe, si quis vellet defendere opi. Dy. credo q̃ posset, per. l. seruos. ff. de leg. iij. Quare potestis dicere quod aut creditor agit contra principalem debitorem hypothecaria actione, aut contra extraneum, si contra principalem debitorem, habet locum gl. nostra que est hic, quod sufficiat creditori probare quod debitor possederit bona fide, cum debitor sibi nõ posset referre q̃stionẽ alicuius iuris. Aut creditor agit contra extraneum possessorem hypothecaria, ꝛ tunc concederem q̃ do.
b Ly. hic bene dicat, videlicet quod aut iste extraneus possessor habet causam ab ipso debitore, ꝛ lucrat suam, ꝛ tunc fit idem in ipso q̃ in principali debitore, ꝛ habet locum ẽt gl. que est hic, Secus si haberet onerosam, ar. l. apud. Celsuꝫ. §. autho. ff. de do. exce. Aut extraneus possessor nõ habet causam ab ipso debitore, ꝛ tunc habet locum gl. que est in d. l. rem alienam. ff. de pig. ac. q̃ oportebit quod creditor probet debitorem tempore obligationis possedisse bona fide, ꝛ etiam oportebit probare titulꝫ debitoris. vt ibi no. ꝛ dic quod no. per Dy. in d. §. item Seruiana, ꝛ quomodo fuerũt verba gl. in l. ant e omnia. ff. de proba.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Confirmatur pignus. Sed si dominium rei pignorate superuenit debitori, confirmat pignus, plene per Bar. in l. j. ff. de pig. ꝛ vide in ea. l. j.
b ALEX. ¶ Res aliena. Quãdo res aliena obligari possit, vide Bal. no. in l. mater. de rei ven. ꝛ vide no. in l. ij. de pig. act. ꝛ q̃ ibi dicit, posit Bar. i l. j. §. j. ff. de pig. Quid aũt si debitor i re obligata nõ habeat nisi possessionẽ, an veniat in obligatione, adde q̃ si talis res sine vitio postea deueniat ad aliũ creditorẽ, ad quẽ habeã regressum, vide Ly. ꝛ Sali. hic, ꝛ que no. Bar. in l. rem alie. ff. de pig. act. Adde melius de questio. hic trac. per Vlep. Jo. And. in addi. ad Spe. in ti. de sol. §. j. ver. sed pone.
c ALEX. ¶ Probare creditor. Quid habet probare creditor in hypothe. vide Ly. Bal. ꝛ Bar. in l. de rebus. ã. de dõna. ante nup.
d ALEX. ¶ Extraneus possessor. Quod verũ intellige notabiliter, vt in l de rebus. ã. de do. ante nup. ꝛc. s. quilibet possessor vellet se tueri. q̃ no, sed aduerte, q̃ Bar. in l. rem alie. ff. de pig. act. tenet contrarium eius quod hic dicit lex quod habenti titulum lucratiuum a debitore, fit opus probare de dominio debitoris

LEX VI.

1 ¶ In obligatione nõ cadũt nisi ea, que sunt in bonis debitoris.
1 Qe predium. † Obligans rem alienam, non piudicat domino, ꝛ cõtraria pignoratitia tenetur. h. d. Ho. quod dixi in summario. Concordat. l.
2 si quis in pignore. §. j. ff. de pign. act. Modo opponi. † dicitur hic in obligatione non cedunt nisi ea que sunt in bonis debitoris, cõtra, seruitus rusticorum predionum, dicit lex quod non est in bonis, neque extra bona, vt l. j. ff. de vsufr. leg. ꝛ tamen cedit in obligatione, vt l. sed an vie. ff. de pig. Rationeꝫ specialitatis dic vt ibi.

LEX VII.

1 Q in rem. † Tutor procurator, vel alius administrator obligãdo rem dominorũ, eis non preiudicant, nisi postea cõsensus dominorũ accedat, vel nisi de scientia eorum probetur. h. d. cum l. sequenti. Nota ex istis legibus q̃ si tutor rem pupilli obliget, ꝛ pecuniam in vtilitatem pupilli non conuertat, quod obligatio non valet, vt hic. Item
2 nota † quod pupillus factus maior, potest approbare contractũ per tutorem factum, qui de iure non valebit vt hic.

Quæ res pignori obligari possunt, vel non, & qualiter pignus contrahatur. Rub. XVII.

¶ Rubrica nostra potest continuari hoc ordine. Dictum est ã. de pig. sed quia quedam res reperiuntur, que obligari, seu pignorari non possunt, ideo subnectitur hec rub. que res pig. obli. possunt, vel non, ꝛ qualiter,

LEX I.

3 ¶ Suscipiens in se omne periculum, videtur suscipere periculũ contingens ex dolo, vel culpa, non casum fortuitum.
4 In generali obligatione non veniunt supellectilia necessaria.

1 **Summos.** †In generali obligatõe non veniũt ea, que quis non esset specialiter obligaturus. h. d. Ho. quod dixi in summario. Modo op.
2 z videtur † quod tantum debeat operari generale quo ad genus, quantum speciale quo ad speciem. Unde opp. de l. fin. uo. de administratione tut. z l. si chorus. ff. de leg. iij. z l. omnes. de' prescriptio. triginta anno. hic aũt dicitur contra, quare male. Sol. secundũ Dy. z dic. quod dicta regula non procedit in his, que quis specialiter non esset concessurus. vel obligaturus. quia in casu illo non operatur tũ speciale quo ad speciem, quantum generale quo ad genus, nec econuerso, vt l. obligatione. in, prin. ff. de pig. Et dic vt no. per Dy in c. generali. extra de reg. iur. lib. vj. Ista lex inducit
3 per gl. in arg. ad quest. de casibus fortuitis. † quod si aliquis suscipiat in se omne periculum. quod ipse videtur in se suscipere periculum contingens ex dolo, vel culpa precedente, non autem videtur in se suscipere periculum casus fortuiti. arg. huius legis, z in d. l. obligatione. ff. de pignoribus, z no. per gl. z doc. in l. si quis. §. questum. ff. si quis cautio. De quo dic vt no. per gl. z doc. ibi
4 dem. Item inducitur in ar. ad quest. † quod licet aliquis obliget omnia bona sua, non videtur obligare supellectilia omnino necess
a saria, a z ea. que nullo modo esset specialiter obligaturus, vt puta panni, lecti, z alia suppellectilia, sine quibus viuere nõ possumus, immo, si creditor ad ista ageret, male ageret. secundũ Jac. Bur. q nõ posset, z ex hoc fiunt statuta, quod talia possunt pignorari.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Omnino necessaria. In generali obligatione non veniunt panni. lecti, z suppellectilia. Vide Bal. in l. certi. §. loc. z vide quod no. Bal. hic.

LEX II.

1 **Cum constet.** †Obligatoinstrumento, videtur obligata ea, de quibus in
a instrumento fit mentio a. h. d. Ho. quod dixi in summario
2 Ita z inducitur in arg. ad quest. † Consuetudo est in ciuitate, quod episcopus debeat habere bona omnium clericorum in ciuitate decedẽtium, in certis parochijs episcopo deputatis. modo quidam clericus instrumentum habebat, in quo Titius erat eidem obligatus, z tamen Titius erat obligatus alibi extra ciuitatem nunquid illud nomen Tityi erit episcopi. Inducitur hic lex quod sic, cum reperiatur instrumentum esse in ciuitate. Tu vero secundum, Per, tene contrarium, per l. Caius. ff. de leg. ij. vbi est casus.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Fit mẽtio. Vide de hoc p Dy. in l. certi. §. loc. in v. quest. z expresse Det. in l. seruũ filij. §. eũ qui. de leg. j. z distinguit, an habere debeat tãquã hereditatẽ z sic ius vniuersale an generaliter bona, zc. quo casu procedit l. Caius, zc. de quo vide Dy. hic.

LEX III.

1 ¶ Cum vniuersitate, res religiosa cadit in obligatione.

In monumento. Res religiosa non cadit
a in obligatione. h. d. Ho. quod dixi in summario. Iuxta hoc opp. de l. monumentorum. §. de relig. z sump. funer. Solu. Aut tu queris, nunquid istud monumentũ, aut ipsa res religiosa, possit obligari, z dicas quod non, vt hic. Aut tu queris, nunquid possit obligari ius inferendi mortuum in sepulchro. z istud bene potest obligari, vt l. contraria. Sed Contra istam sol. instatur de l. in modicis. ff. de contrah.
1 empt. So. † Cum vniuersitate res religiosa cadit in obligatione. Secus in venditione, vt in contrario. Sed specialiter, z per se nõ potest obligari, vt hic. Et facit predicta. l. j. ff. de fun. do. cum similibus.

LEX IIII.

5 ¶ Debitor debitoris mei si tenetur ad specie, z ego eam exigam, debeo tenere loco pignoris, sed si dz quãtitatem, eam cõpensabo.
7 Debitor debitoris mei si sciat nomen suum mihi esse obligatũ, is ipsum non certiorauit, non tũ licite põt creditori suo soluere.
10 Creditor si agit contra nomen debitoris, z creditor creditoris ẽt agit contra illud nomen, preferitur creditor creditoris.

a
1 **Nomen quoque.** a Ista est bona lex. †Nomẽ debitoris ante denũciationẽ factã sibi a creditore sui creditoris, po
2 test soluere suo creditori, post denunciationẽ autez factam non a potest soluere. sed exigi potest vtili actione h. d. † Nor. debitor debitoris mei põt conuenirri a me, dummodo primo non solusset debitori meo. vt hic, z hoc est verũ ante certiorationẽ sibi a me factam. Si aũt certiorasset, creditori suo soluere non po
3 test. vt hic habetis no. † Sed o nota quod nomina debitorum, veniunt in obligatione tam generali, quam speciali. An aũt veniãt in tacita obligatione, vide quod no. §. de her. act. l. heredem. Ter
4 tio habetis notare † q actio directa, quẽ competit debitori creditoris contra debitorẽ suum, est vtilis penes ipsum creditorem creditoris, vt hic. Modo habetis b not. contra legem nostram opponere, dicitur hic, q debitor debitoris mei ante certiorationem a
c me sibi factam potest debitori meo soluere. Contra c immo videtur q non possit soluere, quantũcunque sibi non denunciauerim. Un
d ce opp. d de l. iij. j. de noua. Sol. hec lex suppletur per istam, quia si ue per creditorem creditoris ũt facta denunciatio, sine lis sit contestata, sine pars debiti soluta, debitor nõ põt soluere suo creditori, z ita intelligitur contrarium. Item opp. † z videtur quod cre
5 ditor creditoris non possit istud nomẽ exigere, sed debet ipsum tenere loco pignoris. Unde op. de l. grege. §. cum pignori. ff. de pig. z l. si conuenerit. ff. de pig. act. Sol. Aut istud nomen debet specie aut quantitatem. Primo casu creditor tenebit pignora, secundo casu cõpensabit cũ debitore suo, vt ius opp. liberatio est species alienationis, vt Just. qui. alie. licet vel nõ. §. nunc admonẽdi. Sed alienando debitor nõ potest preiudicare creditori, vt l. debitores. §. de pig. ergo nec liberando, hic autez dicitur contrarium, quare male. Sol. Differentia est inter pignora corporalia z incorporalia, vt nomina debitorũ, quia in primo casu per debitorẽ alienãtẽ nõ preiudicatur creditori, cum res corporales appareant, secus
6 in incorporalibus, que non apparent. † Modo pro declaratione legis nostre quero que sunt iste vtiles actiones. Bl. nostra hic, z in l. grege. §. cum pignori. ff. de pig. dicit quod est vtilis hypothecaria. Ista opinio est falsa, q hypothecaria possessionem auocat, vt l. si cum venditor, in prin. ff. de euict. z in nominibus non est possessio, q sunt incorporalia, sequitur quod hypothecaria non hz locũ. Quare teneas aliã opi. gl. videlicet quod iste vtiles actiones, sunt, que erãt directe penes debitorẽ, qui obligauit nomen.
7 Item quero, dicitur hic, certior a te factus, zc. † Querit glo. hic,
e quid si ille sciebat nomẽ suũ obligatũ esse mihi, tamen ego ipsum non certiorauit, nunquid licite possit soluere creditori suo. Bl. nostra hic tenet quod sic, q oportet quod denunciatio sibi omnino fiat a creditore creditoris, alle. gl. l. debitores. §. de pign. Certe domini, illa l. nil. ad rhombum, quia loquitur de voluntate, seu vbanitate, vt vidistis ibidem, quare dicatis, z melius. quod denunciatio non sit necessaria scienti, argu. l. j. in fin. ff. de act. empt. z ibi no. z melius in l. ii. ff. de transact. z solet notarium. empto. infra,
8 de euict. Item quero ecce † debitor meus obligauit mihi nomen.
f debitoris f. ago contra istud nomẽ. opponitur mihi quod nõ fuit facta excussio. queritur quid iuris? Dixerant, quidã, quod etiam in omnibus requiritur excussio principalis debitoris. q lex generaliter loquitur, vt in auth. hoc ita. l. supra, de pign. z in corpore vnde sumitur. Et ad idem l. non prius. §. qui iis. vel prima. z hec opinio videtur. Jacob. de Ere. z Domin. Jaco. de Bu. hic tenet, quod in nominibus non sit necessaria excussio, q ius nominis dicitur residere penes ipsum principalẽ debitorem, quo casu quando debitor principalis habet res hypothecatas, no est necessaria excussio, vt videbitis in authent. hoc ita. z maxime dicit ipse, non est necessaria excussio, si agat actione vtili, que penes debitorẽ erat directa, q excussio, secundũ eum, habebat locũ solum in hypothecaria. Et hanc vltimã partez credo verã. Sz istud vltimũ, q ipse dicit q excussio solũ habeat locum in hypothecaria, credo q non sit verũ, q etiam habet locũ in alijs actionib. puta in renouatio
9 rũs, vt l. j. z ij. z ibi no. §. de his que in frau. cred. † Quero, qualiter formabitur libellus cõtra nomen. Habetis gl. in l. heredem. §. de her. ac. Item quero, ecce debitor meus obligauit mihi nomẽ debi
g toris, agit ipse contra illud nomẽ, z etiam ego ago, q preferit a
10 Breuiter dicas, † q ego creditor, qui ago vtili, q quantũcunq; habens vtilem, habet causam ab habente directam, preferitur habens vtilem, vt l. j. §. qui superficiem. ff. de superfi. Preterea videt casus in l. si conuenerit. in prin. §. de pig. ac.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Nomen quoque. Ad hanc legem vide l. Caius. de le. ij.
b ALEX. ¶ Modo habetis. Vide Bal. in l. si cũ emptor. ff. de pac. plene Bal. in l. j. C. de actio. z oblig. in versi. v. queritur. cum versi. sequent.
c ALEX. ¶ Contra. Vide Bar. in l. iij. §. qõ me. cau.
d AND. BARB. ¶ Cũ opp. vide pro eo qõ hic dicitur, Bar. in consi. ccxiij. incip. tres casus.
e ALEX. ¶ Querit glos. in casu l. Titie. j. de nona. an sufficiat scientia debitoris? Adde plene Barto. in l. facta. §. si heres. ad Treb. z Bal. in d. l. iij. de nouat.
f ALEX. ¶ Nomen debitoris. Vide Insti. de actio. in §. sed Semana, habens nomen debitoris obligati an debeat facere excussionem? z vide Bal. in l. heredem. §. de here. act. z ibi dicit. q requiritur excussio, nisi directe actiones essent cesse. z idẽ volunt in l. qui fis. vel pri. z Bal. hic contra opi. Bar. z hic per Jac. de belu. per Bar. in l. si conuenerit. ff. de pig. act. Adde Spe. de procu. §. sequitur. ver. quid si mihi. z in ti. de obli. z sol. §. nunc aliqua. versi. sed quid ecce. Ro. in consi. cccexvj.

ALEX.

g ALEX. ¶ Quis prefertur. An habēs vtile preferatur habēti directam; z vide Bar. in l. iij. j. de dona.

LEX V.

Item eorum. † Premiū qs datur athlete, nō poterit obligari. h. d. Ro. quod dixi in summario.

LEX VI.

1 ☞ Pignorans liberum hominem, debet puniri.

2 Pater filium obligare potest propter famem.

Qui filios. [a] † Res, que nō sunt in bonis nostris nō possunt obligari. h. d. Nota, ꝙ dixi in summario. Opp. de l. senatus. §. fi. ff. de leg. j. Solu. Casus specialis est ibi, z dic vt ibi no. per glos. Dy. Item oppo. dicitur hic qs non pōt obligari nisi illud, qd est in bonis nostris. Contra de l. sed an vie. ff. de pign. Sol. dic vt dixi in l. que predium. §. ritu. j. † Item opp. qs videtur qs pignorans liberum hominem debeat puniri. Unde opp. de §. qi vero z huiusmodi. in auth. vt nulli iud. col. ix. Sol. Ista limitatur per illā, qi nō potest obligari, vt hic, sed si obligetur, punitur, vt ibi † Querit gl. glo. nunquid possit quis filium obligare propter famē? Et tenet ꝙ sic. Item dicit in l. ij. §. de pa. qui fi. distr.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Qui filios. Vide ꝙ no. in c. ex rescrip. de iureiur.

LEX VII.

1 ☞ Ex conuentione instrumenta fundi non possunt pignorari.

2 Executores. † Deputati ad agricultura non possunt capi pignori. h. d. cum l. seq. contrafacientes puniuntur. h. d. in auth. agricultores. hic posita. Et differt prima a secunda, qi prima loquitur de pignore, capto ex precepto iudicis, secunda loquitur de pignore conuentionali. Querit gl. in l. executores. † nunquid conuentionaliter possunt ista instrumenta fundi capi? Bl. nostra, z bene, determinat qs non, per l. pignoum, que sequitur. Ad idē aut. nullū credē tem agricole. §. j. Quero, ista lex loquitur de prdijs tributarijs. Et dicit ter. ex quo tributorum illatio retardetur, quid de alijs prediis? Videtur † qs nō habeat locum ista, per rationem quam assignat ter. Vos habetis dicere contra, quod lex ista habeat locum in alijs prediis, qi inest alia ratio, videlicet ne sterilitas fructū, rc. arg. l. j. §. de eo opere. ff. de aqua plu. arcē. z ista ratio vrget in alijs prediis.

LEX IX.

4 ☞ Si debitor in obligatione omnium bonorum suorum que constituit se creditoris nomine possidere, an veniant futura.

1 Iquis. [a] † Appellatione rerum, vel bonorum in obligatione deductorum, cōtinētur presentia z futura. h. d. ista est not. lex. Not. quod dixi in summario. Secundo not. quod voluntas contrahentium debet magis inspici, quā verba, vt hic. Tertio no. † ꝙ dispositio gnalis [b] tractatur non solū ad presentia, sed etiā ad futura, vt hic videtis. Op. dicitur hic qs in obligatione non solum veniunt presentia, sz etiā futura. Contra, de l. si ita. ff. de aur. z argen. leg. Solu. Dicit glos. ibi loquitur in legato, vel donatione, per quam dominium trāsfertur, z sic est magnum preiudicium, z ideo illa dispositio † non trahitur ad futura. Nic loquitur in obligatione pignoris, quod non est magnum preiudicium, z ideo comprehendit futura, z ita intelligitur contrarium, Sed contra istam solu. instatur de l. si seruit. [c] ff. de serui. vrb. pred. z de l. iij. in princ. ff. pro soc. Quare dicatis duo verba secundum Petrum, quod quedā sunt vniuersalia, z in istis non solum inspicitur tempus presens, sed etiam omne futurū incrementum consideratur, z de istis loquitur l. peculium. ff. de lega. c ij. z l. grege. ff. de leg. j. Quedam sunt singularia. [c] z in istis solum inspicitur tempus presens, nisi postea forte aliud accedat per alluvionem, vt l. item si fundi. §. j. de vsufru. Quedam sunt generalia, z d in istis quandoque a principio [d] potest inspici quantum preiudicium sit futurum, z tunc non solum comprehenduntur presentia, sed etiam futura, z de hoc loquitur pr. eall. l. si seruitus. de ser. vrb. pred. Quandoque a principio non potest inspici quantum preiudicium sit futurum, tunc aut loquimur in obligatione pignoris, z tunc veniunt presentia z futura, vt hic, aut loquimur in trāslatiōe dominū, z tunc regulariter non veniūt futura. Ita debet intelligi pr. al. l. si ita. de auro z argen. lega. nisi natura cōtractus aliud induceret, vt in societate. Et de hoc loquitur. l. iij. in princi. ff. pro soc. 4 Item † quero, [e] debitor obligauit omnia bona sua, z si sic, sub e obligatione omnium bonorum suorum, que constituit se creditoris noie possidere, nunquid veniunt futura? [f] Dicetunt quidam ꝙ sic, per istam legem. Quidā dixerunt, quod non, qi cum non possideantur futura tempore obligationis, non poteit se constituere possidere ea, que non habebat. Dominus Jaco. videtur hic inclinare in istam sententiam, videlicet quod per istum modum comprehendantur futura, cum non sit magnum preiudiciū in iure pignoris, vt hic not. in gl. Tamen contra istam opinionē facit quod not. in l. quamuis. §. j. ff. de acquiren. possess. z ibi gloss. quam videbitis per vos.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si quis. Vide quod per hanc legem pulchre concludit Bart. in l. si stipulatus fuero illud. de verb. oblig.

b ALEX. ¶ Dispositio generalis. Sed an tacita hypotheca comprehendat futura, vide in l. iij. z ibi per Bald. §. de priui. fis. z gl. hic in fin. Et quando dispositio trahatur ad presentia z futura, z vide no. Bal. post Bart. in l. fin. §. de pact. Quid si cedo bonis, an intelligatur de futuris? Bal. ꝙ non. in l. pen. §. qui bon. ced. pos. Quid si cedo actionem, vide in l. heredem. ff. mand. Et de materia vide in l. damni. §. is qui. ff. de damn. infec.

c ALEX. ¶ Singularia. Et sic no. differentiam esse inter generale, z vniuersale, adde no. in c. ex literis. de iur. patro. Bal. in l. a iudice. §. de iud. z melius in l. scire debemus. in princ. post gl. z Bar. doct. ff. de verbo. obligat.

d ALEX. ¶ Quandoque a principio. Facit ad notab. q. Dyn. z Bar. in l. si mihi z tibi. §. fin. de leg. j. in prin. ff. de pign.

e AND. BARB. ¶ Item quero. Et ex his potest inferri si mulier dat omnia bona sua in dotem, quod non veniant bona quesita, sed stat in dubio, si statutum dicit, prout est Bononie, quod omnino confectis dotalibus instrumentis ipso iure intelligātur omnia immobilia mulieris in dotem data, an isto casu veniant bona quesita. do. Flo. disputat istud dubiū z incipit disputatio, mulier vidua ta. z concludit, quod nec isto casu venant.

f ALEX. ¶ Nunquid veniunt futura. Vide Bald. z Ang. in l. stipulatio hoc modo. ff. de verb. obl. z Bal. in l. j. §. fin. cum l. seq. ff. pro soc. in recollectis antiquis z ibi vide ter. z gl. in verbo, interuenire. z vide Lud. in l. ij. §. incertam. ff. de acqui. poss. z vide Ang. in consi. clxx viij. incip. in Dei nomine z sue matris, z predictis instrumētis, rc. z vide Bald. in l. si quis argentum. §. sed z si quidem. C. de donatio. z vide Raph. in l. quod meo. in prin. ff. eo. z vide Imo. z Ro. in l. stipul. hoc modo. ff. de verb. obl. z vide Ang. in l. j. in princ. §. de pign. z vide omnino Bal. in rubr. de contrahen. empt. in xxj. q. z vide Alex. in l. iij. §. incertum. ff. de acquir. possess.

Qui potiores in pigno. habean. Rubr. XVIII.

¶ Rubrica nostra continuatur ad precedentia hoc ordine, Dictum est supra de pignoribus, verum quia quandoque ad idem pignus plures creditores concurrūt, z dubitatur quis sit potior, idcirco subnectitur hec rubrica, qui potiores in pigno. habeantur.

LEX I.

1 Qui pignus. † Secundus creditor soluens prior, vel consignans, z deponens id, ꝙ ei debetur, in locum prioris succedit, z con-
2 firmatur sibi pignus. h. d. Nota † ꝙ tantum valet consi-
3 gnatio, z depositio, quantum ipsa solutio. Secundo nota † ꝙ secundus creditor soluēdo prior, debitū, confirmat sibi pignus. Modo pro declaratione legis nostre quero, dicitur hic ꝙ secundus credi-
4 tor potest offerre primo, † sed quid econuerso, nūquid primus potest offerre secundo. Breuiter habetis dicere ꝙ sic. Videtur ter. in
5 l. Paulus. §. qui pignoris. ff. quib. mod. pign. vel hypo. sol. † Sed iuxta hoc quero, nunquid primus possit ad hoc compelli. Breuiter text. dicit quod non. j. eod. l. prior quidem creditor.

LEX II.

1 Idecreto. † Cum plures creditores concurrūt circa idem pignus pretorium, z sunt diuersorū titulorū, qui prior est tēpore, potior est in iure. h. d. Habetis notare quod dixi in summario. Modo opp. dicitur hic quod in pignore pretorio, qui prior est tēpore, potior est in iure. Contra, immo videtur ꝙ creditores debent concurrere, vt l. fi. §. de bon. auth. iud. possid. l. is cui. §. si plures. z §. qui prior. ff. vt in posses. lega. Sol. Aut creditores sunt eiusdē tituli, z tunc cōcurrunt, z ita intelligatur contrariū. Aut sunt diuersorum titulorum, z tunc qui prior est tempore potior est in iure, ita intelligatur hic.

a Sed cōtra [a] istam sol. instatur, z videtur ꝙ indistincte qui prior est tempore, potior est in iure, vt l. si fundū, z l. diuersis. j. eod. Sol. Dic quod in l. contraria loquitur de pignore conuentionali. Sed cōtra istam solutionem instatur de l. licet. z aut. ibi posita. j. eo. ¶ Pro quorum solutione dicas ad presens duo verba. Nam quādoqz plures creditores pretēdunt ius in pignore conuēctionali, z hic est notare
2 regulā. z instātiam a regula. † Regula est, quod qui prior est tempore, potior est iure. Fallit l. licet in aut. ibi posita j. eo. z in casibus ibi no. in l. diuersis. j. eo. Quandoqz plures creditores pretendunt ius in pignore pretorio, z tūc aut sunt eiusdem tituli, z tūc cōcur-